

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Dôchodkový systém v Slovenskej republike

Bratislava
8. – 9. november 2012

Jozef BURIAN
štátny tajomník

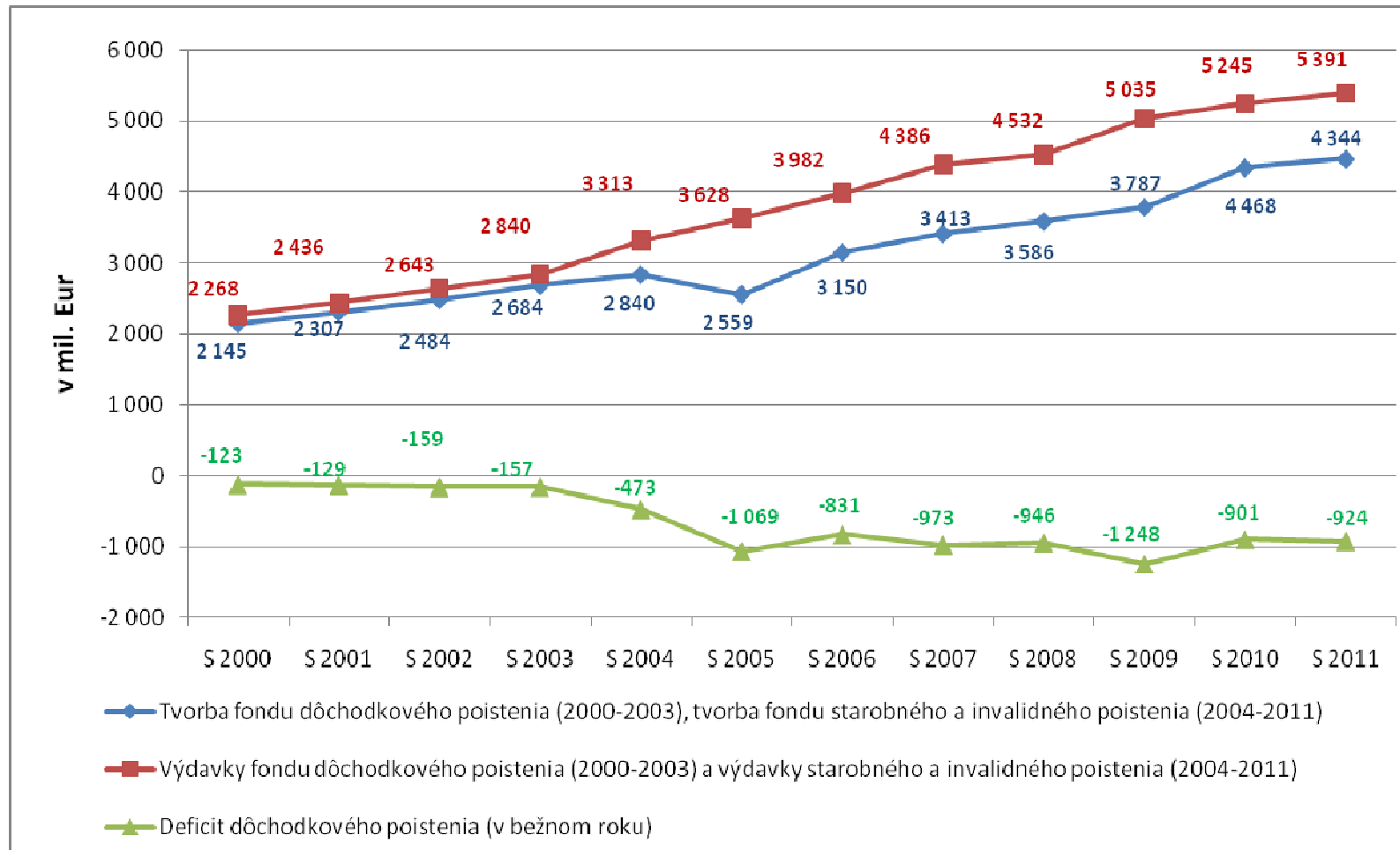
Obsah

1. Základné informácie o dôchodkovom systéme SR
2. Zámer schválených zmien v dôchodkovom systéme SR
3. Pripravovaná zmena v predčasnom starobnom dôchodku
4. Priebežne financovaný dôchodkový systém
5. SZČO a dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru
6. Systém starobného dôchodkového sporenia
7. Doplnkové dôchodkové sporenie

Základné informácie (1.1)

Vývoj deficitu dôchodkového poistenia 2000 – 2011

Základné informácie (1.2)

Podmienky nároku na starobný dôchodok:

- Minimálne obdobie dôchodkového poistenia 15 rokov
- Dôchodkový vek 62 rokov

Vzorec na výpočet starobného dôchodku:

$$SD = POMB \times ODP \times ADH;$$

SD = suma starobného dôchodku (mesačná);

POMB = priemerný osobný mzdový bod;

ODP = obdobie dôchodkového poistenia;

ADH = aktuálna dôchodková hodnota (2012 = 9,8182 eur)

Základné informácie (2)

II. pilier

- ❑ Sadzba príspevkov – 9 % (zo sadzby 18 % na starobné poistenie)
- ❑ Počet sporiteľov 1,45 mil. z 2,7 mil. pracovnej sily (2011)
- ❑ Čistá hodnota majetku 6,6 % z HDP, t. j. 4,6 mld. eur (2011)
- ❑ Výnosy z odplát 2005 – 2011 cca 120 mil. eur

Porovnanie zhodnotenia v II. pilier vs. inflácia

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Celkom	Rozdiel
II. pilier	3,39 %	4,57 %	3,71 %	-6,35 %	0,80 %	1,21 %	1,44 %	8,67 %	-11,68%
Inflácia	2,70 %	4,50 %	2,80 %	4,60 %	1,60 %	1,00 %	3,90 %	23,04 %	

SR

Zdroj: NBS, ŠÚ SR, výpočet MPSVR

Pôvodné predpoklady pri zavádzaní II. piliera:

- Sadzba príspevkov 3,7 % (Legislatívny zámer na vypracovanie návrhu zákona o kapitalizačnom pilieri dôchodkového poistenia, 2002)
- 40 % účasť poistencov v starobnom dôchodkovom sporení (skutočne vstúpilo 65 % z celkového počtu poistencov)

Základné informácie (3)

III. pilier:

- ❑ Počet účastníkov 0,7 mil. (2011)
- ❑ Čistá hodnota majetku v doplnkových dôchodkových fondoch 1,7 % z HDP, t. j. 1,1 mld. eur (2011)

Porovnanie zhodnotenia v III. pilier vs. inflácia

	2007	2008	2009	2010	2011
III. pilier	-1,30 %	-2,21 %	3,49 %	1,85 %	-2,62 %
Inflácia	2,80 %	4,60 %	1,60 %	1,00 %	3,90 %

Zdroj: ADDS, ŠÚ SR, výpočet MPSVR SR

Zámer schválených zmien v dôchodkovom systéme SR

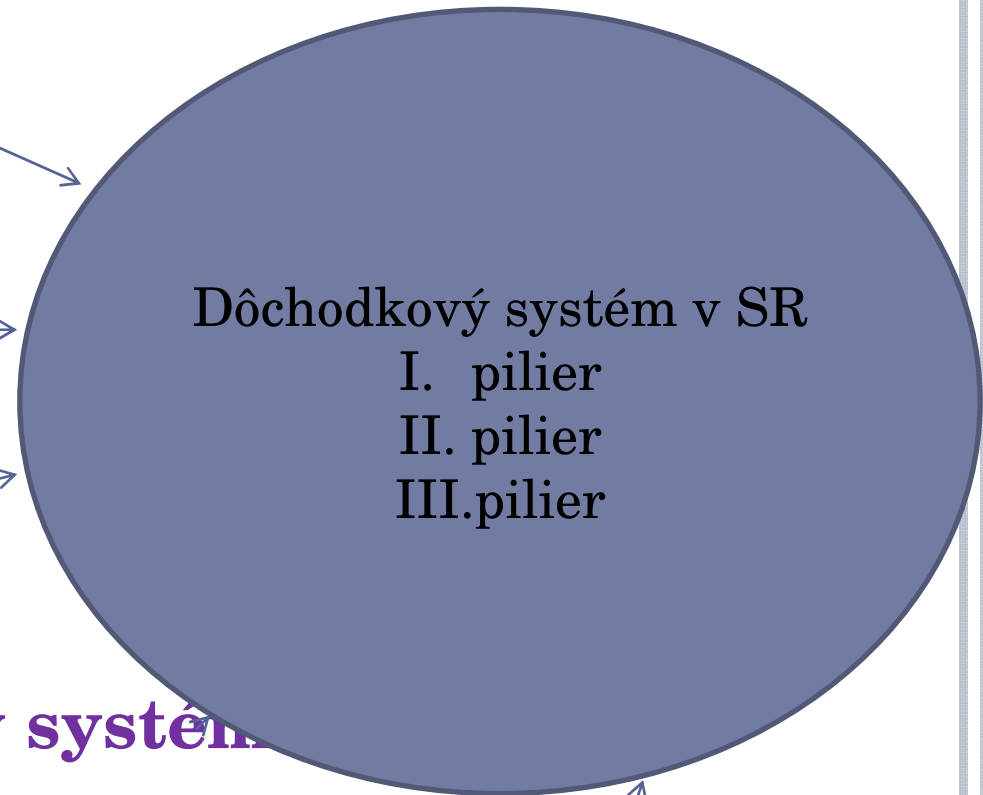
Primerané dôchodky

Stabilita systému

Systemové väzby

Dlhodobo udržateľný systém

Vyvážená miera solidarity a zásluhovosti

I. PILIER

PRED ZMENOU ZMENE

PO

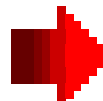
Úprava a redukcia POMB
(16 % vs. 84 %)

(Návrh bývalej vlády SR: 40 % vs. 52 %;
postupne od roku 2016, POMB zmena z 1,25 na 1)

Jednotný **dôchodkový vek 62** rokov pre
mužov a ženy

(postupné zjednocovanie)
(Návrh bývalej vlády SR: väzba na stretnú dĺžku života
od roku 2016)

~~Inštitút minimálneho dôchodku~~

Tzv. švajčiarska valorizácia

(Návrh bývalej vlády SR: od roku 2017 valorizácia
o infláciu za domácnosti dôchodcov, prechodné
obdobie 2013-2016 o pevnú sumu odvodenú od
inflácie za domácnosti dôchodcov)

Úprava a redukcia POMB
(22 % vs. 60 %, postupný prechod)

Väzba **dôchodkového veku na
strednú dĺžku života**
(od roku 2017)

**Inštitút minimálneho
dôchodku**
(od počtu odpracovaných rokov,
od roku 2014)

Valorizácia **od inflácie za
domácnosti dôchodcov**
(postupný prechod cez pevnú sumu a
zmenu váhy inflácie a nominálnych
miezd)

I. pilier

❑ Prehĺbenie miery solidarity:

- cieľom je zvýšenie sumy dôchodkov pre poistencov s príjmom pod priemernou mesačnou mzdou (786 eur rok 2011)
- postupná úprava a redukcia POMB každoročne o:
 - – 4 % POMB nad hodnotu 1,25 (zo súčasných 84 % na 60 %; 1,25 POMB cca 1000 eur)
 - + 1 % POMB pod hodnotu 1 (zo súčasných 16 % na 22 %)
- nad 1,25 POMB bolo v roku 2011 približne 18,1 % novopriznaných starobných dôchodkov (t. j. 2 435 SD)
- solidarita: max. VZ 4-násobok (od 1.1.2013 5-násobok) priemernej mesačnej mzdy vs. OMB max. 3-násobok priemernej mesačnej mzdy

❑ Prechod na valorizáciu dôchodkov len v závislosti od inflácie za domácnosti dôchodcov

- postupná zmena váh inflácie (+10 %) a váh nominálnych miezd (-10 %) každoročne
- počas prechodného obdobia valorizácia dôchodkov o pevnú sumu každoročne do konca roka 2017

I. pilier

Zavedenie inštitútu minimálneho dôchodku:

- od roku 2014
- v závislosti od počtu odpracovaných rokov
- cieľom je, aby čo najmenej dôchodcov bolo odkázaných na dávku v hmotnej núdzi
- dôchodca s dôchodkom do 300 eur môže byť odkázaný na dávku v hmotnej núdzi (t. j. pri 40 rokoch poistenia, posudzuje sa samostatne)
- vo väzbe na zmeny v hmotnej núdzi

Sociálne poistenie (1.1)

SZČO – schválené zmeny:

- zvýšenie minimálneho VZ** zo súčasných 44,2 % z priemernej mesačnej mzdy spred dvoch rokov **na 50 % z priemernej mesačnej mzdy spred dvoch rokov** (rok 2013 z 347,41 eur na 393 eur)
- zvýšenie vymeriavacieho základu o zaplatené poistné na sociálne poistenie a verejné zdravotné poistenie
- postupné zníženie konštanty 2** (t. j. polovica pomernej časti základu dane) na účely výpočtu vymeriavacieho základu na sociálne poistenia **na hodnotu 1,486 počas troch rokov**
- cieľom je zabezpečiť, aby SZČO mali nárok na porovnateľný dôchodok ako zamestnanci (minimálne na úrovni 25 % z priemerného zárobku v SR)

Sociálne poistenie (1.2)

Dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru – schválené zmeny:

- ❑ **zavádza sa povinnosť platiť poistné na sociálne poistenie a verejné zdravotné poistenie** (zákon č. 252/2012 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony schválený)
- ❑ **dôvod zmeny - zrovnoprávnenie postavenia „dohodárov“ s klasickými zamestnancami a zabezpečenie ich sociálnych istôt** - umožnenie nároku na vybrané dávky v systéme sociálneho poistenia (napr. dôchodok, nemocenské dávky, dávka v nezamestnanosti)

Sociálne poistenie (1.3)

Dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru - výnimky:

- zavedenie výnimiek** pre študentov, poberateľov starobného dôchodku, invalidného dôchodku, výsluhového dôchodku od dovŕšenia dôchodkového veku a invalidného výsluhového dôchodku (len dôchodkové poistenie)
- oslobodenie od povinnosti platiť poistné pre žiakov strednej školy do 18 rokov veku pri mesačnom príjme z dohody o brigádnickej práci študentov u jedného zamestnávateľa nepresahujúcom 66 eur mesačne
- pripravovaná zmena - rozšírenie výnimky** pre žiakov stredných škôl do 18 rokov veku s mesačným príjmom z jednej dohody nepresahujúcim 66 eur **aj na študentov vysokých škôl do 26 rokov veku** s mesačným príjmom z jednej dohody nepresahujúcim 155 eur (len na príjem z dohody o brigádnickej práci študentov)

Sociálne poistenie (1.4)

Predčasné starobné dôchodky – pripravovaná zmena:

opätovný prepočet sumy predčasného starobného dôchodku **po dovŕšení dôchodkového veku v nadväznosti na skutočný počet mesiacov jeho vyplácania** od jeho priznania do dovŕšenia dôchodkového veku

dôvod zmeny:

v čase priznania predčasného starobného dôchodku sa vychádza z predpokladaného počtu mesiacov jeho vyplácania od jeho priznania do dovŕšenia dôchodkového veku, nie skutočného počtu mesiacov

od 1. januára 2011 sa pozastavuje výplata predčasného starobného dôchodku počas výkonu zárobkovej činnosti (resp. vzniku povinného dôchodkového poistenia)

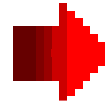

II. PILIER (Nastavenie)

PRED ZMENOU

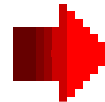
PO ZMENE

Povinný vstup
(možnosť výstupu do 2 rokov)

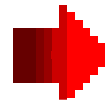
Dobrovoľný vstup
(možnosť vstupu do 35 rokov)

Sadzba príspevkov na starobné dôchodkové sporenie 9 %

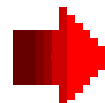
Zreálnenie sadzby príspevkov na starobné dôchodkové sporenie
4 % + 2 %
(dobrovoľný príspevok, daňové zvýhodnenie)

Počet dôchodkových fondov
(DDF, ZDF, ADF, IDF)

Počet dôchodkových fondov
(min. jeden garantovaný DF a min. jeden negarantovaný DF, zvyšné DF na zväžení DSS)

Sledované obdobie pri garanciách
(5-ročné s postupným nábehom,
v súčasnosti 9-mesačné)

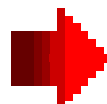
Sledované obdobie pri garanciách
(10-ročné, v iných garantovaných DF max.
15-ročné)

II. PILIER (Odplaty)

PRED ZMENOU

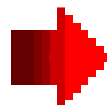
PO ZMENE

Odplata za vedenie
dôchodkového účtu (max. 1 %)

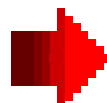
Odplata za vedenie dôchodkového
účtu max. 1 %

Odplata za správu DF
0,3 % p. a. DDF, ZDF, ADF
0,2 % p. a. IDF

Odplata za správu DF
0,3 % p. a. GDF (DDF);
NDF (a plus iné negarantované DF)

Odplata za zhodnotenie
majetku v DF
(5,6 % zo zhodnotenia; HWM princíp)

Odplata za zhodnotenie
majetku v DF
(10 % zo zhodnotenia; HWM princíp)

II. pilier (Výplatná fáza)

- ❑ Rok 2013 **príprava komplexnej právnej úpravy vyplácania dôchodkov zo systému starobného dôchodkového sporenia** a vytvorenie predpokladov pre ich vyplácanie
 - návrh na zavedenie povinnosti pre DSS informovať sporiteľa, ktorý si bude chcieť zakúpiť doživotnú anuitu, o jeho možnostiach a ponukách od relevantných inštitúcií vyplácajúcich anuity
 - Sociálna poisťovňa / ARDAL – umožnenie výplaty doživotnej anuity

II. pilier (Príklad)

- ❑ vstup na trh práce v roku 2005; **obdobie poistenia a sporenia 10 rokov**; odchod do dôchodku v roku 2015; zhodnotenie v II. pilier: do I.Q 2012 skutočné priemerné nominálne zhodnotenie, od II. Q 2012 až 2014 zhodnotenie na úrovni inflácie :
 - príjem na úrovni priemernej mzdy v NH SR
 - $POMB = 1$; suma SD 101 eur (I. pilier 55,4 eur + II. pilier 45,6 eur); dôchodok z II. piliera je cca o 18 % nižší ako z I. piliera
 - príjem na úrovni 1,25 násobku priemernej mzdy v NH SR
 - $POMB = 1,25$; suma SD 126,3 eur (I. pilier 69,3 eur + II. pilier 57 eur); dôchodok z II. piliera je cca o 18 % nižší ako z I. piliera

III. pilier

- nová definícia dávkových plánov** - uzatvoriť nový systém pre akékoľvek výplaty, ktoré nesúvisia s niektorými vopred definovanými sociálnymi udalosťami (ako napr. odchod do PSD, invalidita, úmrtie blízkych)
- prehodnotenie možnosti opätovného zavedenia daňového zvýhodnenia pre zamestnancov** v prípade príspevku na úrovni približne 10 eur mesačne (120 eur ročne)
- zefektívnenie systému odplát**
- vytvorenie predpokladov pre zlepšenie výkonnosti** doplnkových dôchodkových fondov
- od roku 2014**

Záver

- **Zabezpečiť primerané dôchodky**
- **Posilniť solidaritu (v I. pilieri)**
- **Zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť dôchodkového systému ako celku v SR (aj verejných financií)**

Ďakujem za pozornosť!

